

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОРУПЦІЯ ТА АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 06 від 18 листопада 2025 р.

Завідувач кафедри

Монолатій І. С.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Корупція та антикорупційна політика
Викладач (-і)	Кобець Юлія Василівна
Контактний телефон викладача	+38097842018
E-mail викладача	yuliia.kobets@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7669
Консультації	Вівторок, 15.00-16.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення освітньої компоненти “Корупція та антикорупційна політика” є природа корупції як суспільного явища, її форми, причини виникнення та шляхи протидії в сучасних демократичних державах. Дисципліна “Корупція та антикорупційна політика” є вибірковою компонентою освітньої програми підготовки фахівців у галузі політичних наук за освітнім рівнем «бакалавр». Курс складається з двох змістовних модулів. Перший – присвячений вивченню сутності та типології корупції, її історичних витоків, соціально-політичних та економічних передумов, а також міжнародного досвіду в дослідженні цього явища. Другий – аналізу антикорупційної політики, її інституційної бази, законодавчих та адміністративних інструментів, механізмів запобігання корупції, ролі громадянського суспільства, засобів масової інформації та міжнародних організацій у формуванні культури доброчесності.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з предметом, концептуальними підходами та методами дослідження корупції як соціально-політичного явища, а також з основами формування та реалізації антикорупційної політики в Україні та світі. Метою викладання дисципліни є також формування у здобувачів системного уявлення про природу корупції, її вплив на суспільство, державу і політичні інститути, а також засвоєння принципів доброчесності, відкритості та підзвітності в публічному управлінні. Основними цілями вивчення дисципліни є: – опанування здобувачами понятійно-категоріального апарату, пов’язаного з корупцією та антикорупційною діяльністю; – вивчення причин, форм і наслідків корупційних практик у різних сферах суспільного життя; – ознайомлення з основними національними та міжнародними нормативно-правовими актами у сфері боротьби з корупцією; – аналіз антикорупційної політики та інституцій, відповідальних за її реалізацію; – формування розуміння ролі громадянського суспільства, медіа, освітніх і міжнародних організацій у формуванні антикорупційної культури; – набуття навичок критичного аналізу корупційних ризиків та засвоєння основ антикорупційного комплаєнсу.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність</u>	
ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.	
<u>Загальні компетентності</u>	
ЗК6. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
ЗК8. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	
<u>Фахові компетентності</u>	

СК3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК5. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК6. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програмні результати навчання

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20 год
самостійна робота	60 год

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	052 Політологія	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Корупція: наукові підходи та історичний контекст	2	2	6
Тема 2. Виникнення корупції у світі: історичний аспект		4	6
Тема 3. Протидія корупції: історико-правові аспекти	2	2	8
Тема 4. Корупційні загрози національній безпеці та демократії	2	2	8
Тема 5. Корупційні ризики в управлінні суспільством.	2	2	10
Тема 6. Формування антикорупційної політики та антикорупційної системи	2	2	6
Тема 7. Становлення антикорупційної системи України (організаційно-правові заходи)		4	8
Тема 8. Антикорупційні органи сучасної України		2	8
ЗАГАЛОМ:		10	20
			60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання відбувається згідно з: - Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf - Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
---	---

	Структура розподілу 100 балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 50 балів; 2) написання контрольної письмової роботи – 20 балів; 3) виконання індивідуального завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми (ІНДЗ стосуються дослідження відкритості публічної інформації чиновників та посадових осіб) – 20 балів (з них 10 балів – за проєкт, 10 балів – за представлення). 4) написання тематичних тестів – 10 балів. Загальна кількість – 100 балів.																			
	<table><tr><th>Оцінка в балах</th><th>Оцінка за шкалою ECTS</th><th>Оцінка за залік</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr><tr><td>80-89</td><td>B</td></tr><tr><td>70-79</td><td>C</td></tr><tr><td>60-69</td><td>D</td></tr><tr><td>50-59</td><td>E</td></tr><tr><td>26-49</td><td>FX</td><td rowspan="2">незараховано</td></tr><tr><td>1-25</td><td>F</td></tr></table>	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	90-100	A	зараховано	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	26-49	FX	незараховано	1-25	F
Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік																		
90-100	A	зараховано																		
80-89	B																			
70-79	C																			
60-69	D																			
50-59	E																			
26-49	FX	незараховано																		
1-25	F																			
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. 3) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів. Загальна кількість – 20 балів. Контрольна робота включає: • 2 теоретичні завдання (оцінюється по 5 балів кожне); • 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 1-4 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про політичні системи період або одиничні конкретні факти функціонування політичних систем. 5-7 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих політичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє політологічними термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 8-12 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; здобувач розкриває системний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих політологічних фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє політологічними термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні системні узагальнення або вони дуже фрагментарні.																			

	13-16 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває політико-системний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості політологічних фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє політологічними термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій для політичних систем. 18-20 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; здобувач повноцінно розкриває політико-системний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних політологічних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє політологічними термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Контрольна робота на стаціонарі виконується на передостанньому семінарському занятті.
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь здобувачів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. За роботу на семінарських заняттях можна набрати 50 балів. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: – «відмінно» (46-50) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових джерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» (40-45) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з наукових джерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» (26-39) – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в наукових джерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на

	запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; – «незадовільно» (1-25) – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. 2) індивідуальної роботи. 3) підсумкової контрольної роботи. Здобувач допускається до підсумкового контролю в грудні за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Політика курсу</u> полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними. Академічна доброчесність. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf Відвідування занять Відвідування лекцій та семінарських занять для студентів є обов'язковим.	

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 16.00 год. – 17.00 год. У випадку негативної оцінки на третьому талоні або не допуску внаслідок не виконання навчального плану студент має право на повторне вивчення курсу.

Неформальна освіта. Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Можливе зарахування окремих тем через проходження відповідних курсів на дистанційних платформах:

Цикл матеріалів «Крок до взаємодії: антикорупційні інструменти для роботи з молоддю»

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/krok-do-vzayemodiyi-antykoruptsiya/>

Зрозуміло про конфлікт інтересів <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/conflict-awareness-nazk/>

Дослідження корупції: Як це працює? <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/research-corruption-course/>

8. Рекомендована література

1. Madryha, T., Berezovska-chmil, O., Kobets, Y., Bortnikov, V., & Panasiuk, O. (2025). Anti-corruption laws as a pillar of national security protection: wartime peculiarities. *Ius humani. revista de derecho*, 14(1), 313-352. <https://doi.org/10.31207/ih.v14i1.415>
2. Кобець Ю. Засади антикорупційної політики в умовах воєнного стану. *Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри*: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 8–9 квітня 2025 р.). Івано-Франківськ: Карпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2025. С.84-87.
3. Kobets Yuliia, Diakur Mariia, Kyslyi Anatolii, Shulga Marina, Toropchyna Iryna. The Influence of the Digital State on Preventing and Detecting Corruption in Ukraine. *Theoretical and Practical Research in the Economic Fields*. 2024. Volume 15, Issue 2 Special issue, P. 365 – 374. DOI: 10.14505/tpref.v15.2(30).16
4. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення: Рішення НАЗК № 166 від 09.02.2018 р. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18)
5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 49 (ратифіковано - 18.10.2006 р., набрання чинності - 01.01.2010 р.)
6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 47-48 (ратифіковано - 18.10.2006 р., набрання чинності - 01.03.2010 р.)
7. Про запобігання корупції: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2014. № 49. ст. 2056
8. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М. І. К.: Ваіте, 2018. 472 с.
9. Національне агентство з питань запобігання корупції <https://nazk.gov.ua/uk/>
10. Національне антикорупційне бюро України <https://nabu.gov.ua/>
11. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар, В. Г. Горник, С. О. Кравченко, В. В. Кравченко. К. : Вид-во Ліра-К, 2016. 192 с.
12. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: [монографія] / О. Ю. Бусол. Київ : Ін Юре, 2014. 564 с.

13. Восьний В.І. Антикорупційна політика в Україні: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2013. 241 с.
14. Машлякевич Д.С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні [Текст]: монографія / Д. С. Машлякевич, О. М. Литвинов. Харків: В деле, 2016. 259 с.
15. Трепак В.М. Корупційні правопорушення: поняття, види та заходи протидії : навч. посіб. Київ : Атіка-Н, 2014. 335 с.
16. Усаченко Л.М. Природа корупції в Україні: суперечності, ризики, проблеми : навч. посіб. / Усаченко Л. М., Гурієвська В. М. Херсон : Грінь Д. С., 2014. 143 с.

Юлія Кобець